Náučný chodník Terchovské srdce (Terchová – Oblaz)

Kraj:	Žilinský
Okres:	Žilina
Geomorfologická jednotka:	Kysucká vrchovina
Geologické jednotky:	flyšové pohorie
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Terchová, A. F. Kollára a pešo 110 m k severozápadu po zelenej (a modrej) turistickej značke
Východisko:	Terchová, malé parkovisko na odbočke z ul. A. F. Kollára za potokom Struháreň
Trasa:	Terchová, parkovisko pri ul. A. F. Kollára – Oblaz a rozhľadňa Terchovské srdce
Dĺžka, prevýšenie:	600 m, prevýšenie 80 m
Čas prechodu:	0,5 h
Počet zastávok:	10
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, ochranárske

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Súbežný so zelenou a modrou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 2015

Aktuálny stav: Náučný chodník je v dobrom stave (2022).

Textový sprievodca: nie je; informačné panely (a ich texty, aj v angličtine) sú voľne prístupné na stránke obce > .PDF

Kontakt: Správa Národného parku Malá Fatra so sídlom vo Varíne, Hrnčiarska ul. 197, 013 03 Varín, tel. 041 / 5692 311; Obecný úrad Terchová, ul. Sv. Cyrila a Metoda 96, 013 06 Terchová, tel. 041 / 5005 553

Poznámka: Náučný chodník včítane rozhľadne vznikol v rámci slovensko-českého projektu Spoločne k poznaniu a ochrane prírody.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie. Odporúčame spojiť s návštevou expozície Juraj Jánošík a Terchová na obecnom úrade v Terchovej a náučného chodníka Diery.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Terchová. Obec na severe Slovenska medzi Žilinou a Dolným Kubínom vo výbežku Žilinskej kotliny a na kontakte Kysuckej vrchoviny a Malej Fatry na riečke Varínke v oblasti ústia Bieleho potoka a Struhárne do nej. Vznikla počas valašskej kolonizácie v 16. storočí a písomne sa prvýkrát spomína v roku 1598. Tvorí ju centrálna obec a 68 osád (kopaníc) najmä v Kysuckej vrchovine v dolinách Bieleho potoka a Struhárne a ich drobných prítokov. Prislúcha jej i rozsiahle územie malofatranskej Vrátnej doliny až po hlavný hrebeň pohoria, ktorej osídlenie má dnes už dominantne rekreačnú funkciu (Štefanová a i.). Pôvodne sa obyvateľstvo venovalo predovšetkým ťažbe dreva a kameňa a chovu oviec. V dôsledku nepriaznivej ekonomickej situácie na konci 19. storočia sa jeho časť vysťahovala najmä do Ameriky. Na konci druhej svetovej vojny fašistické vojská počas bojov a následného ústupu 8. a 9. apríla 1945 obec vypálili, následkom čoho sa asi 200 obyvateľov presídlilo na juhozápadné Slovensko do Jánošíkovej – dnešnej súčasti Dunajskej Lužnej (viac v texte Náučného historicko-prírodného chodníka Dunajská Lužná). Zničená obec bola znovu vybudovaná, čo dokumentuje jednotný vzhľad zástavby na Jánošíkovej ulici a ul. sv. Cyrila a Metoda. Pôvodná ľudová architektúra v podobe udržiavaných dreveníc je zachovaná najmä v okolitých osadách. V centre obce stojí **rímskokatolícky kostol sv. Cyrila a Metoda** vybudovaný podľa projektu Michala Milana Harminca v rokoch 1942 – 1949. Pri vstupe je od roku 1976 celoročne prístupný pohyblivý **drevený betlehem** vyhotovený domácimi majstrami. Jeho jedna časť je venovaná Terchovej a jej ľudovým remeslám a druhá biblickým príbehom Nového zákona. Od 60. rokov 20. storočia sa obec začala meniť na významné stredisko cestovného ruchu (turistika a zimné športy v Krivánskej Fatre – **Vrátna dolina**, **Diery** –, folklórne a náboženské podujatia). K známym rodákom patrí zbojník – a vďaka ľudovej slovesnosti a romantickej literárnej tvorbe národná legenda – Juraj Jánošík (1688 – 1713) a spisovateľ, právny historik a knihovník Adam František Kollár (1718 – 1783). Jánošíkovi sa venuje **expozícia** Považského múzea v Žiline **Juraj Jánošík a Terchová** v budove obecného úradu v Terchovej (na 1. poschodí) a symbolický Jánošíkov dom v jeho rodnej osade Jánošíkovci vo svahu Pupova v doline Struhárne severovýchodne od centra obce. Osobitým prvkom miestneho folklóru je ľudová hudba – v roku 2013 bola **Terchovská muzika** zapísaná do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO. Od roku 1962 je obec miestom konania každoročného (od roku 1991 medzinárodného) folklórneho festivalu **Jánošíkove dni** (vystúpenia folklórnych súborov, prezentácie

tradícií a remesiel, svätá omša, ozdobený konský sprievod s ľudovými muzikantmi z obce do Vrátnej doliny). Pri južnom okraji obce vo svahu nad cestou do Vrátnej doliny od roku 1988 stojí 7,5 m vysoká **socha Juraja Jánošíka** z ušľachtilého oceľového plechu, ktorej autorom je akad. sochár Ján Kulich. Na protiľahlom svahu vedie na výbežok Oravcové (632 m n. m.) od roku 2006 krížová cesta od terchovského rodáka akad. sochára Milana Opalku, ktorej materiálom je tu pred sto rokmi vyťažený (a medzičasom ako pilier na moste medzi Žilinou a Budatínom slúžiaci) kameň a sklo. Pútnické miesto dopĺňa súsošie sv. Cyrila a Metoda – v Terchovej sa konajú každoročne celoslovenské **Cyrilometodské dni**. Na Oblaze nad centrom obce stojí rozhľadňa Terchovské srdce (viac v helse nižšie).

Rozhľadňa Terchovské srdce. Rozhľadňa s tromi vyhliadkovými terasami, vysoká 30 m, na plochom výbežku **Oblaz (602 m n. m.)** na konci juhovýchodnej rázsochy vrchu Mravečník (992 m n. m.) v Kysuckej vrchovine severozápadne nad centrom Terchovej. Bola vybudovaná v roku 2015 podľa návrhu Alojza Muchu – člena terchovskej ľudovej hudby Bratia Muchovci – na mieste, kde stála pri nakrúcaní filmu Jánošík rekvizita šibenice. Na druhej vyhliadkovej terase rozhľadne sú panely s fotografiami s popisom pozorovateľných vrchov a objektov v okolí. Názov rozhľadne i náučného chodníka odkazuje na pieseň To terchovské srdce na dvoje sa delí, jedna strana plače, druhá sa veselí... Neďaleko rozhľadne sú repliky vojenského opevnenia z konca druhej svetovej vojny. Rozhľadňa je verejnosti voľne prístupná.

Juraj Jánošík (1688 Terchová – 1713 Liptovský Mikuláš) > heslo pozri v Náučnom chodníku Jánošíkovým chotárom

Chránený areál Hate. Neveľké chránené územie vyhlásené v Terchovej na okraji Žilinskej kotliny pod amfiteátrom Nad Bôrami v roku 2000 na ochranu najzachovalejších prirodzených močiarnych spoločenstiev na severnom úpätí Malej Fatry pod svahom Bobôt. Areál je súčasťou chráneného vtáčieho územia Malá Fatra (súčasť sústavy Natura 2000).

Národná prírodná rezervácia Tiesňavy. Rozsiahle chránené územie južne od Terchovej vyhlásené v roku 1967 na ochranu zachovalých biocenóz s bohatým výskytom chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov, ako aj výrazných tvarov reliéfu Krivánskej Fatry v masívoch Sokolia a Bobôt ako aj Tiesňavách – impozantnom bralnatom úseku doliny Varínky medzi nimi. V krátkej hlbokej doline Obšívanka s mohutnými bralnými stenami, rozrezávajúcej severný svah Sokolia, je najnižší výskyt dryádky osemlístkovej (*Dryas octopetala*) a kosodreviny (*Pinus mugo*) v Malej Fatre – tunajšie výrazné formy georeliéfu a jeho orientácia voči svetovým stranám spôsobujú vegetačnú inverziu. Rezervácia je súčasťou oveľa rozsiahlejšieho územia európskeho významu Malá Fatra a chráneného vtáčieho územia Malá Fatra (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000). Územie s najprísnejším stupňom ochrany je prístupné len po turistických chodníkoch.

Ďalšie **prírodné zaujímavosti v okolí Terchovej** > pozri Náučný chodník Diery

O osadách Terchovej > navštív Náučný chodník Jánošíkovým chotárom

Kysucká vrchovina. Rozsiahly horský geomorfologický celok na severozápadnom Slovensku zhruba medzi Žilinou, Zázrivou, Novou Bystricou a juhovýchodným okrajom Čadce susediaci na juhu so Žilinskou kotlinou a Malou Fatrou, na východe s Oravskou vrchovinou (len asi na 1,5 km), Oravskou Magurou a Podbeskydskou brázdou, na severe s Oravskými Beskydami a Kysuckými Beskydami a na západe s Javorníkmi. Má pestrý mnohotvárny vrchovinový reliéf bez ústredného chrbta vyplývajúci zo zložitej geologickej stavby. Väčšia severná časť územia patrí k flyšovému pásmu s mocnými súvrstviami paleogénnych pieskovcov a ílovcov. Južná menšia a vyššia časť – Kysucké bradlá – patrí k bradlovému pásmu prevažne s mezozoickými vápencami, dolomitmi a slieňmi tvoriacimi nápadne vystupujúce tvrdoše (Rochovica, Brodnianka, Vreteň, Ľadonhora, Havranský vrch, Kozinec). V nej sa

nachádza i najvyšší vrch celku – Pupov (1 095 m n. m.). Územie odvodňujú najmä prítoky Kysuce (Bystrica), Váhu a Varínky, ktoré v miestach s relatívne menej odolnými horninami (ílovce, sliene) vyformovali brázdy (Bystrická, Vadičovská a Zázrivská), resp. kotlinky (Krásňanská). Veľkú časť územia pokrýva les – pôvodné bučiny boli nahradené smrečinami –, plošinaté časti pohoria a údolia boli pri kopaničiarskom osídľovaní odlesnené. Pôvodné polia, lúky a pasienky, dnes miestami opúšťané, sukcesne zarastajú.

Názvy informačných panelov

1. Z histórie ochrany Malej Fatry
2. NATURA 2000
3. Lesy
4. Život v lesoch – sovy
5. Život v lesoch – dravce
6. Mokrade
7. Vodné toky
8. Z rastlinnej ríše
9. Medveď hnedý
10. Rys ostrovid

MAPY.CZ